

Veniturile top-managerilor, luate din nou la foarfecă

Autor: Viorica Ana Chișu

Publicat: 7 Septembrie 2009

Salariile top-managerilor din România se vor reduce cu încă 15%, până la sfârșitul acestui an, continuând alunecarea pe toboganul crizei, care le întoarce la nivelurile din 2007.

Comaniile private au reușit să mențină, în acest an, fondurile de salarii cât de cât intacte. N-a fost însă deloc simplu. Au fost operate disponibilizări drastice, au fost eliminate orele suplimentare și bonusurile, cei cu salarii foarte mari au fost înlocuiți cu alții care au acceptat, pentru aceleași posturi, venituri mult mai mici, ori trecuți pe contracte de colaborare mai puțin costisitoare. „În multe cazuri, diminuarea salariilor a fost o decizie luată de la centru, în cazul companiilor multinaționale, ca soluție anticriză. Uneori, s-au făcut tăieri sau concedieri nu pentru a salva costurile, ci pentru a dovedi celor din conducerea centrală din străinătate că se iau măsuri“, explică Daniela Necefor, director general al Total Business Solutions. În companiile cu putere de decizie în România, reducerea salariilor a acționat mai mult asupra segmentului de mijloc al managementului. Dar indiferent despre care manageri vorbim, de top sau middle, în acest an salariul fix s-a diminuat drastic în foarte multe companii din sectorul auto, imobiliar, al bunurilor de larg consum, vânzătorilor, construcțiilor și producției industriale, dar s-a menținut relativ constant în bănci, farmaceutice și IT. Bonusurile și beneficiile au fost tăiate însă cam peste tot. Rudolf Fedorovici, consultant la Advice HR, spune că top-managerii au fost dispuși să facă destul de multe compromisuri în cadrul negocierilor salariale, renunțând, în primul rând, la bonusuri.

Prăbușire din înălțimi

În puținele firme unde s-au mai acordat, bonusurile și beneficiile au suferit scăderi puternice. Majoritatea companiilor au decis să le taie.

Piața salarială a fost în continuu picaj în acest an. Mai puțin pe segmentul bugetar. Salariile middle-managementului au fost cele mai afectate. Dar nici directorii n-au dus-o mai bine.

Studiile consultanților internaționali specializați în analiza remunerării indicau, la începutul anului, creșteri ale salariilor directorilor generali și ale celor adjuncți cu 8-12%. Explicațiile date aveau logică: „În ciuda reducerii creșterii economice, firmele vor avea nevoie de oameni de conducere valoroși, tocmai pentru a putea face față situațiilor dificile cu care se așteaptă să se confrunte“, declară, pentru Capital, Maria Smid, senior consultant la Kienbaum Beratunge, Viena.

Evoluția pieței salariale a infirmat chiar și prognozele cele mai rezervate. Nenumărați top-manageri și-au luat adio de la multe mii de euro care le intrau lunar pe card. Foarte mulți și-au luat adio chiar de la serviciu. „Sunt sute de manageri care au fost puși pe liber de luni bune și care stau încă și admiră stelele pe cer“, confirmă Mădălina Popescu, director general la PluriConsultants. „Nu acceptă ideea de a lucra pe mai puțini bani. Trăiesc în lumi paralele“, completează Daniela Necefor, director general la Total Business Solutions.

Atitudine de înțeles, dacă luăm în considerare declarațiile Ruxandrei Stoian, partener, Departamentul Servicii de Consultanță în Resurse Umane de la PricewaterhouseCoopers România: „Rata medie de creștere, în cazul companiilor care au făcut creșteri salariale în 2009, este de aproximativ 8 % la nivel de piață generală.“ În particular, lucrurile se schimbă însă. „În ceea ce privește posturile de top și middle-management, se observă mai degrabă o tendință de a trata individual deciziile de recompensare, explică Ruxandra Stoian. Practic, managementul a luat decizii de reducere de costuri de sus în jos. Întâi în propriile pachete, apoi în rândurile celorlalți angajați.

Astfel, la începutul anului, primele reduceri de costuri la nivel de resurse umane care s-au anunțat au fost legate de eliminarea unor beneficii pentru nivelurile de conducere. Chiar și acolo unde au fost majorări, sistemul de recompensare s-a dovedit a fi dur, pe măsura crizei.

Salariile depind de țara unde se ia decizia

Fenomenul s-a petrecut astfel numai la firmele în care aceste decizii au fost dictate de la sediile centrale din străinătate. În companiile în care deciziile s-au luat de către români, cei afectați au fost managerii de la nivel intermediar, aspect confirmat de Rudolf Fedorovici, consultant la Advice HR. Ruxandra Stoian ne spune că a putut remarca totuși o politică de plată variabilă, în special pentru management, mult mai agresivă, atât prin creșterea ponderii acestei forme de recompensare în pachetul total, cât și prin obiective mult mai dificile și mai stricte. „Aproape jumătate dintre companii (~40%) au revizuit schemele de plată variabilă, prin modificarea țintelor de performanță, fie a frecvenței de plată, fie a tipului de indicatori evaluați.“ Observații similare face și Loreda Dragomir, șef operațiuni la Stanton Chase International: „Cele mai afectate au fost primele, care au suferit o scădere de peste 30% în 2009 față de 2008. S-au diminuat bonusurile, ca o măsură implicită de reducere a cheltuielilor. În multe cazuri s-a renunțat la prime de Paște, pensii private, prima de concediu sau al 13-lea salariu, rămânând doar beneficii gen tichete-cadou și tichete de masă, folosirea autoturismului de serviciu în interes personal, dar, în multe cazuri, cu consum de benzină limitat plătit de firmă.“

Singurii care au scăpat de prăpădul recesiunii au fost top-managerii din industria farmaceutică. Mădălina Popescu apreciază că valul crizei îi va lovi însă din această toamnă. Nici directorii din IT nu au avut de suferit. Doar că nu le-au crescut salariile, în special celor din segmentul hard. La polul opus, au fost directorii din sectorul auto, ale căror salarii au scăzut cu 30%-40%, iar tendința va continua și anul viitor.

Daniela Necefor anticipează că salariile top-managerilor vor scădea la nivelul existent înainte de integrare. Rudolf Fedorovici punctează că middle-managementul, care a avut cel mai mult de suferit, va fi ținta reducerilor salariale și în viitor. „Top-managementul are o poziție stabilă, pentru că el taie și spânzură. Și tot el este cel care închide ușa.“ Mădălina Popescu este și mai precisă. „Salariile top-managerilor vor mai scădea cu 13%-15% până la sfârșitul anului.“

Bănci

Până în prezent, nu s-au înregistrat modificări semnificative ale salariilor la nivel de top-management, dar nu se mai întâlnesc pachete salariale de 10.000 euro, ca anul trecut.

«Majoritatea băncilor au făcut ajustări ale politicii de acordare a beneficiilor și ajustări ale sistemelor de plată variabilă.»

Ruxandra Stoian

«Băncile vor simți criza de-abia la anul!»»

Mădălina Popescu

5.500 euro net/lună: media salariului de bază net la începutul anului

25%-30% scăderi ale bonusurilor și beneficiilor pe parcursul anului

Bunuri de larg consum

Companiile nu mai reduc salariile, atenția fiind concentrată asupra diminuării prețurilor produselor.

Până la sfârșitul anului, se prognozează însă o scădere continuă a vânzărilor, ceea ce va afecta și nivelul salariilor. Acum, un top-manager este angajat cu 2.000-3.000 euro net pe lună.

«Este sectorul în care au avut loc cele mai multe demiteri din rândul top-managerilor foarte scumpi.»

Daniela Necefor

«Au zburat directorii de resurse umane și de marketing, cu salarii de 10.000-15.000 euro.»

Mădălina Popescu

5.000 euro net/lună: media salariului de bază net la începutul anului

20%-30% scăderi ale bonusurilor și beneficiilor pe parcursul anului

Comerț cu amănuntul

La firmele care comercializează aparate electrocasnice și electrice, salariile la nivel de top-management au scăzut cu 30%-35% față de 2008. La companiile cu profil alimentar, scăderea a fost de 18% față de anul trecut.

«Un top manager care, anul trecut, avea 5.700 euro net pe un post de trade manager, acum a ajuns la 3.000 euro!»

Mădălina Popescu

«Dacă anul trecut refuza un salariu de 3.000 euro, acum un director de vânzări acceptă și 2.000 de euro net.»

Rudolf Fedorovici

6.500 euro net/lună: media salariului de bază net la începutul anului

15%-20% scăderi ale bonusurilor și beneficiilor pe parcursul anului, în funcție de performanțele realizate

Auto

Pe lângă faptul că salariile top-managerilor din sectorul auto s-au înjumătățit pe parcursul acestui an, s-au mai pierdut și 30%-40% din comisionul de vânzare. În cifre absolute, pierderea este mult mai mare, ținând cont de faptul că acum vând tot mai puține mașini.

«Salariile au ajuns la jumătate, dar piața nu s-a calmat încă.»

Daniela Necefor

«Se dau afară pe capete dealerii. Unele companii au schimbat până acum trei rânduri de echipe de vânzări.»

Mădălina Popescu

3.200 euro net/lună: media salariului de bază net la începutul anului.

50% scăderi ale bonusurilor și beneficiilor pe parcursul anului.

Servicii financiare

A scăzut activitatea în cadrul firmelor de contabilitate, ceea ce s-a reflectat și în nivelul salariilor. S-a menținut în schimb în cadrul companiilor care se ocupă de colectarea debitelor. În acest moment, media salariilor nete lunare ale top-managerilor din companiile de colectări a ajuns la 4.200 euro.

«Avem un candidat care negociază în acest moment salariul la un nivel net de 3.500 euro pe lună pentru o poziție de CFO, persoană care are o experiență semnificativă într-o multinațională.»
Rudolf Fedorovici

3.000 euro net/lună: media salariului de bază net la începutul anului

20%-30% scădere medie a salariilor în primăvară, dar acum au revenit la nivelul mediei de la începutul anului

Construcții

Acum, cel mai mare salariu, la nivel de conducere, urcă la 2.500 euro net pe lună. În sectorul materialelor de construcții, salariile top-managerilor au scăzut cu o treime, dacă nu chiar cu jumătate față de nivelul înregistrat în 2008.

«Sectorul materialelor pentru finisaje în construcții a mers bine până acum, dar urmează să intre în criză către sfârșitul anului și în 2010, pentru că se cam termină clădirile începute, iar altele nu s-au mai înălțat.»
Mădălina Popescu

4.000 euro net/lună: media salariului de bază net la începutul anului

30%-35% scăderi ale bonusurilor și beneficiilor pe parcursul anului, în sectorul materialelor de construcții

Producție industrială

În companiile în care statul este acționar, integral sau în parteneriat privat, salariile nu au scăzut. În sectorul privat, salariile top-managerilor s-au redus cu 15% în luna februarie și alte 5 procente în lunile următoare.

«În continuare, mă aștept la un trend descendent moderat al salariilor top-managerilor în sectorul producție și în manufactură.»
Rudolf Fedorovici

«Salariile top-managerilor au scăzut mai mult decât ale muncitorilor.»
Daniela Necefor

3.000 euro net/lună: media salariului de bază net la începutul anului

30%-35% scăderi ale bonusurilor și beneficiilor pe parcursul anului